

POLITIEKE WOENSDAG VAN WOENSDAG 29 SEPTEMBER 2021 20.00 UUR

Voorzitter: K. van Doesen (D66)

Namens de raad: J. Sietsma (GroenLinks), R. van Niejenhuis (PvdA), T. Rustebiel (D66), J. Dijk (SP), G. de Vries (VVD), T. Moorlag (ChristenUnie), B. Hekkema (PvdD), H. Moerkerk (100%Groningen), L. van der Laan (Stadspartij), D. Ram (PVV)

Namens het college: R. van der Schaaf (wethouder)

Namens de griffie: W. Meijer

Verstedelijkingsstrategie

00:23:05

Voorzitter: Goedenavond allemaal. Welkom hier bij een meningsvormende sessie over een collegebrief Verstedelijkingsstrategie Regio Groningen Assen in combinatie met de brief van Deltaplan Noordelijk Nederland, die u al in het voorjaar heeft ontvangen. We hebben beide brieven nu op de agenda staan vanwege de grote implicaties voor de komende jaren en ook als logisch vervolg op een eerdere discussie over de verstedelijking en mobiliteit. We hebben geen sprekers. We hebben ongeveer vier minuten per fractie, dus ik kijk meteen rond, wie kan ik het woord geven?

00:23:54

Voorzitter: Niemand. De heer Sietsma van GroenLinks.

00:24:22

Voorzitter: We hebben even een momentje voor de heer Sietsma om zijn microfoon aan te zetten, maar hij is er niet, denk ik.

00:24:27

De heer Sietsma: Ik geloof dat ik niet hoorbaar ... Ja, ik geloof dat ik nu hoorbaar ben. Voorzitter, dit was best een lastig dossier om grip op te krijgen. Twee aspecten: de visie die in Regio Groningen-Assen verband zelf is gemaakt en het Deltaplan. Zij raken elkaar op drie aspecten: woningbouw, werkgelegenheid en mobiliteit, om maar even het minimum te noemen. Eerst even, wij kunnen instemmen met die principes en resultaten van die RGA-visie. Er is aandacht voor landschap en natuur, we ondersteunen het idee van polycentrisch ontwikkelen, leefbare dorpen, het accent op de steden, het ontwikkelen samen met mobiliteit en werkgelegenheid en het koppelen van werkgelegenheid nabij het wonen. Allemaal prima. Het Deltaplan riep hier en daar al sceptische reacties op in de regio. Dorpen die bang zijn dat hun groene ruimte wordt volgebouwd. Ik kom daar straks nader op. Ik heb even navraag gedaan hoe dat zit met die getallen van 35.000 en 60.000 woningen, want dat zorgt toch wel voor wat vraagtekens. Vooral omdat 60.000 woningen de maximale plancapaciteit is, zegt het college. Dat is sturen op 130 procent – het lijkt me nog iets meer zelfs dan 130 procent – maar dat is ook het bod in het kader van het Deltaplan. De vraag is of dat wel wenselijk is, want dan zeg je eigenlijk dat je stuurt op 100 procent van je plancapaciteit. Moet je niet zorgen voor een plancapaciteit van 80.000 woningen en wat

halen we ons dan op de hals? Er wordt nu nader onderzocht of het bod ook echt haalbaar is, begreep ik na ambtelijke navraag. Waar stuurt het college dan op, op die 100 procent of op 130 procent? Dat wil zeggen voor ons eigen gemeente, niet sturen op 20.000 woningen, maar plannen op 26.000 woningen. Krijgen wij dan het resultaat van dat nadere onderzoek en kunnen wij daar dan te zijner tijd iets van vinden? Wanneer ongeveer, want dat zou in verband met de langetermijnagenda wel interessant zijn. Op zichzelf is onze fractie het eens met het idee dat het noorden beter aangehaakt moet worden bij de Randstad, omdat dat uiteindelijk het hele land ten goede komt in termen van welvaart. In die zin is het Deltaplan een beter bod, dan telkens de hand ophouden bij MIRT-onderhandelingen en vragen om geld voor de Lelylijn, dat dan telkens weer niet komt. We vragen met Vereniging Rover ook meer aandacht voor de spoorverbinding met Duitsland. Met name ook het pleidooi voor versterking van de regionale verbindingen binnen het noorden ondersteunen wij van harte. Dan denken wij, net als Vereniging Rover in hun schriftelijke bijdrage, vooral aan regionaal hoogwaardig OV. Kan het college die insteek delen? We pleiten ook voor veel aandacht voor de economische versterking, want het laatste dat we willen is dat het noorden louter woonregio wordt en het werk in de Randstad blijft, omdat er immers een snelle Lelylijn ligt. Een laatste punt, Voorzitter. Er is momenteel geen proces uitgelijnd voor de nadere besluitvorming en dat is wel vreemd, omdat dat zo veel verdergaat en ook bestuurlijk bindend is zonder dat de raad er wat van heeft gevonden. Ik ken genoeg mensen die vinden dat het hier rustig en leeg mag blijven. Om te bezien of de ruimtelijke kwaliteit van onze regio – waarvan de bouwstenen voor het Deltaplan terecht **reppen** – ook behouden blijft, blijft onze fractie graag betrokken bij het verdere besluitvormingsproces en zouden we vooral graag snel ruimtelijk inzicht willen hebben in wat het bod betekent qua ingrepen in landschap, ruimtebeslag en noodzakelijke voorzieningen voor werk en mobiliteit. Tot nu toe is alleen de provincie Friesland van plan om dat proces nader te volgen, heb ik begrepen. Ziet het college mogelijkheden om de raad hier verder bij te betrekken in de nabije toekomst? Dank u wel.

00:28:33

Voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Van Niejenhuis van de Partij van de Arbeid.

00:28:40

De heer Van Niejenhuis: Dank u wel, Voorzitter. Dank ook richting de heer Sietsma voor zijn bijdrage. In hoge mate kan de PvdA zich daarbij aansluiten. Wij zijn druk bezig .. Het komt allemaal goed. Ik licht even één specifiek ding inhoudelijk uit, Voorzitter. Allereerst de complimenten voor de noordelijke samenwerking. Dat hebben we de vorige keer ook gezegd, maar dat wil ik nogmaals benadrukken. Het is ontzettend fijn, dat in die regio Groningen-Assen zo goed wordt samengewerkt en dat we ook als regio helder communiceren richting het Rijk wat onze inzet en ons bod is. Een heldere brief ook en wij onderschrijven ook die scenario's en de onderliggende afwegingen die daarin gemaakt worden. Dit stuk, wat er nu ligt, kunnen we heel goed betrekken bij de nieuwe omgevingsvisie die we nu snel zullen zien en ook bij de mobiliteitsvisie, dus ik denk dat we hier misschien nog wel twee keer over praten. Toch vind ik het goed om dat nu ook te doen, omdat die mobiliteit in het bijzonder wel een zorg is voor de PvdA. Het document lezende, zoals de heer Sietsma ook al zei, worden er hele brede afweging gemaakt, maar tegelijkertijd

voelt het ook een beetje alsof de regio Groningen-Assen met het ministerie van Binnenlandse Zaken over woningen praat en dat het niet veel verder dan dat. Dat is echt niet genoeg, dus de PvdA zegt: als we echt in dit soort aantallen gaan denken vanuit onze regio en vanuit de gemeente Groningen, dan moet daar een mobiliteitsplan bij. De brief van Rover die zit er inderdaad bij en die zegt iets in vergelijkbare termen. Volgens mij is er meer nodig dan alleen een verdiepte Ring West, een station op de Suikerzijde of een Lelylijn. De PvdA wil een samenhangende regionale mobiliteitsvisie. We moeten ook niet wachten tot het Rijk deze maakt. We moeten dat dan ook maar zelf, desnoods als regio, ter hand nemen. Graag een reactie van de wethouder op hoe we dat echt goed kunnen verknopen in dit proces. Tot zover.

00:30:38

Voorzitter: Fijn, dank u wel. Ik kijk even rond. Wie wil het woord? Meneer Van der Laan van de Stadspartij.

00:30:51

De heer Van der Laan: Ja, dank Voorzitter. Onze fractie heeft zich destijds ook gemeld bij de presentatie van de regiovisie Groningen-Assen en daar was overigens nog een enkel ander raadslid. De wethouder was daar gelukkig nog, maar verder was de bezetting heel erg mager, terwijl we daar best wel een heel enthousiast verhaal hoorden, wat ook wel klopte denken wij. Ja, als studenten zelfs tegenwoordig geen klein kamertje meer kunnen bemachtigen, laat staan dat iemand op zoek is naar een flat of huis, dan moet er toch echt iets gaan gebeuren in en rond de stad Groningen. Ik denk ook dat de regiovisie Groningen-Assen met het accent op de stad ook wel juist is. Dat geldt ook voor de bouwstenen voor het Deltaplan. Daar kunnen we ons ook goed bij aansluiten, waarbij ook al gezegd is, dat er natuurlijk ook een mobiliteitsplan aan ten grondslag moet liggen en alle andere voorzieningen die bij dat soort aantallen woningen ter sprake komen en voor een stukje leefbaarheid zorgen. Echter, groot punt van zorg is natuurlijk financiering van beide plannen. Met een demissionair kabinet is er nog steeds geen cent binnen voor het nieuwe woonplan en dat geldt nog in hogere mate voor het Deltaplan voor het Noorden, oftewel bouwstenen voor het Deltaplan. Goed, niets zo goed als wishful thinking; wij hopen en denken dat het uiteindelijk wel goed zal komen, ware het niet, dat de gemeente zelf natuurlijk niet of nauwelijks geld heeft. Dat is overigens wel een punt van zorg bij de Stadspartij. We zien alleen maar dat er wijken worden ontwikkeld, waar mensen met een wat grotere beurs terecht kunnen, maar echt sociale woningbouw is en blijft moeilijk. Ook al genoemd zijn de lobby-opbrengsten van het BO MIRT. Die zijn toch wel heel erg minimaal geweest voor het noorden en dus ook voor Groningen. Ja, wat kunnen we daar nog van verwachten? We hebben een goede gedeputeerde die er wel bovenop zit, maar helaas al een aantal jaren geen resultaten kan laten zien. Dan nog iets over compacte stad. Daar hebben wij soms wel wat bedenkingen over natuurlijk. Dat is al vaker gezegd. We zien de laatste staat er wel erg veel hoogbouw en relatief weinig parkeerruimte, terwijl de meeste mensen toch echt wel een auto hebben. Ik zou zeggen, ga eens proberen te parkeren aan de Friesestraatweg. Daar is werkelijk waar geen parkeerplek meer te vinden en dan staat de Reitdiephaven nog maar aan het begin van een verdere ontwikkeling. Kijk dus ook goed naar het parkeren en heb niet de illusie dat we hier een dusdanig goed openbaar vervoer systeem hebben in Groningen en in het noorden dat mensen toch niet naar de auto grijpen.

00:34:02

Voorzitter: Meneer Van der Laan, u heeft een opmerking van de heer Van Niejenhuis.

00:34:06

De heer Van Niejenhuis: Ja, even in reactie op die laatste opmerking, maar dan zouden we dan toch juist naar moeten streven. We kunnen niet aan de ene kant inderdaad zeggen, we willen we wat minder parkeerplekken zonder daar een goed alternatief voor te geven, dus is juist dit toch een heel mooi moment en middel om te zorgen dat er een goed alternatief ligt in de vorm van openbaar vervoer?

00:34:26

De heer Van der Laan: Dank Voorzitter. Ja, alleen dat alternatief is er niet en dat toont aan dat mensen nog steeds die auto gebruiken of die auto aanschaffen. Zelfs jongeren doen dat. Als het geld er is voor beter openbaar vervoer, be our guest. Natuurlijk, maar voorlopig is er nog geen cent. Dat baart ons zorgen en wellicht -

00:34:49

Voorzitter: Meneer Van der Laan, die zorgen worden even onderbroken, want de heer Sietsma wil u wat vragen.

00:34:55

De heer Sietsma: Ja, daar toch even op doorgaand. Ik hoop toch ook dat de heer Van der Laan ook weet, dat zeker jongeren die in stedelijke agglomeraties wonen, de auto liever niet aanschaffen en gebruik maken van een deelauto, als ze er echt één nodig hebben en dat dat proces alleen gaat lopen bij hoogwaardig openbaar vervoer in de regio. Laten we nu daarop investeren en daarvoor geld vragen, ook bij het Rijk.

00:35:22

De heer Van der Laan: Ja, Voorzitter, daar kun je het natuurlijk alleen maar mee eens zijn.

00:35:28

Voorzitter: Dat was uw bijdrage. Dank u wel. Ik kijk even rond, niet allemaal tegelijk. De heer Rustebiel van D66.

00:35:35

De heer Rustebiel: Ja, dank u wel, Voorzitter. Ja, er lopen momenteel heel veel discussies op ruimtelijk gebied. Het is heel erg goed dat wij die hier regelmatig langs krijgen, omdat het zelfs voor een raadslid soms lastig is om de verbinding te zien tussen al die ruimtelijke plannen, ook al zien we natuurlijk op punten de overlap ook wel weer. In die zin hadden wij ook, net als de PvdA verwacht dat die verstedelijkingsstrategie nu al een veel stevigere component mobiliteit zou hebben. Verstedelijking doe je wat ons betreft primair op plekken waar de mobiliteit het toelaat. Dat is ook wat het Deltaplan natuurlijk voorstaat door die koppeling tussen de Lelylijn en die woningen zo goed te maken. Dat is precies het denken, wat wij ook vanuit zo een verstedelijkingsstrategie verwachten. In die zin is die strategie, waar je ook primair gaat bouwen rondom die OV-locaties in de provincie, denk ik een hele goede, ook omdat wij niet alle woonopgaven in de stedelijke agglomeratie kwijt kunnen, zoals één van de scenario's ook schetst. Ik denk niet dat wij dat qua mobiliteit aan kunnen als we die kant opgaan, ook omdat de financiering voor onze mobiliteitsvisie nog ver uit beeld is. Wij zijn wel blij te lezen dat de landschapskwaliteit een vertrekpunt ... Iemand wil mij wat vragen.

00:36:55

Voorzitter: Dank u wel, meneer Rustebiel. Ik zal de heer Sietsma het woord geven.

00:37:00

De heer Sietsma: Dank u wel, Voorzitter. Ja, ik wil de heer Rustebiel vragen of hij ... Wij delen die wens om woningbouw, werkgelegenheid en voorzieningen te concentreren rondom OV-knooppunten of rond de mobiliteitsknelpunten, maar vraagt dat niet ook om juist een investering in regionaal hoogwaardig openbaar vervoer? Dat hoor ik u nog niet zeggen.

00:37:24

De heer Rustebiel: Volgens mij ging het eerste deel van mijn pleidooi primair over de koppeling met mobiliteit, die wij graag sterker zouden willen zien, dus volgens mij heb ik dat ook gezegd.

00:37:34

De heer Sietsma: Ik hoorde u alleen de Lelylijn noemen, maar dan zijn we het eens.

00:37:37

De heer Rustebiel: Nee, precies. Landschapskwaliteit en de waarde daarvan staan, denk ik, heel mooi ingetekend in deze verstedelijkingsstrategie. Dat is ook belangrijk. De ruimtelijke opgaven zijn enorm. We hebben het niet alleen over woningen, maar ook over energie en over infrastructuur, dus je moet ook heel erg denken vanuit landschapskracht. Het aantal woningen dat hier kan komen via de Lelylijn is een kans, maar als we dat niet goed doen, dan is het ook een bedreiging. Dat kan het draagvlak voor die transitie, waar wij met elkaar voor staan, ook ondermijnen, dus het vraagt hele zorgvuldige inpassing. Ik denk dat het vertrekpunt hier goed geschetst is en het wordt nog een hele uitdaging om daar een stap verder mee te zetten. Verder denk ik dat GroenLinks een hele wezenlijke vraag stelde: goh, we hebben dit hier nu voorliggen, maar hoe ziet het proces van die verstedelijkingsstrategie er nu verder uit? In een vorig debat hierover heeft D66 gevraagd om een soort van tijdlijn, waar al die verschillende stukken in staan, dus die mobiliteitsvisie, deze versterkingsstrategie en het Deltaplan. Allemaal even onder elkaar met welke beslispunten op welk moment zijn, zodat wij als gemeenteraad wat meer grip krijgen op de zaak. Ik denk dat heel veel mensen ook heel behulpzaam zijn om dat te doen. Misschien kan het college daar nog even op reageren. Dank u wel.

00:38:50

Voorzitter: Dank u wel. Mevrouw De Vries, VVD.

00:38:55

Mevrouw De Vries: Dank u wel. Inhoudelijk is de VVD blij met deze verstedelijkingsstrategie. We vinden het goed dat er naar de lange termijn gekeken wordt en goed dat we als regio bezig zijn met woningbouw, mobiliteit en werkgelegenheid, want dat stopt natuurlijk niet bij de gemeentegrens. Die samenwerking is natuurlijk ook heel belangrijk in ons verhaal en onze lobby naar de landelijke politiek toe. Dat gaat dus niet alleen om woningbouw, maar juist ook bijvoorbeeld over mobiliteit, waar net al een beetje een debatje over was. Wat ons betreft gaat dat over zowel automobilititeit als openbaar vervoer. Dan hebben we ook nog een aandachtspunt. De visie geeft eigenlijk een doorkijk tot 2040. Er wordt goed nagedacht over hoe de regio dan ingericht moet worden. We hebben samen met de SP eerder een motie ingediend over het zoeken naar bouwgrond voor na 2030 en daarin vragen we om

concreet in kaart te brengen, welke locaties binnen de gemeente Groningen mogelijk geschikt zijn voor woningbouw na 2030, want die bouwgrond hebben we hier onvoldoende. De strategie gaat echter wel tot na 2030, dus er is de verwachting dat we nog steeds vraag hebben. Die motie is aangenomen en het was de bedoeling – dat stond ook in de motie – dat we voor één maart 2021 een update zouden krijgen. Dat is wat verlaat, dus het wordt nu in deze brief benoemd. Ik krijg echter een beetje het gevoel dat er twee moties door elkaar gehaald worden, namelijk een andere aangenomen motie die gaat over 130 procent plancapaciteit en niet deze genoemde motie, want wij zien in deze strategie of deze visie geen concrete locaties voor woningbouw in Groningen na 2030. Ik wil de wethouder vragen om daar even op te reageren en anders op een ander moment toch nog op deze motie terug te komen. Dan nog heel kort over het Deltaplan. Wij zijn blij dat er voor een positieve insteek gekozen wordt en dat we met zo een mooi positief verhaal het noorden op de kaart zetten. Wij hopen op veel kansen en zijn dus blij met dit stuk.

00:40:48

Voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even naar de heer Hekkema, Partij voor de Dieren.

00:40:52

De heer Hekkema: Dank u wel, Voorzitter. Ja, ik sluit me in grote lijnen aan bij het verhaal van de heer Sietsma en ook bij het verhaal van de heer Van Niejenhuis. Ik denk dat er alleen één aspect wel onderbelicht is gebleven en ook in die plannen niet zo heel goed naar voren komt. Dat is hoe we die verstedelijkingsopgave gaan rijmen met bijvoorbeeld opgaven op het gebied van natuurinclusieve landbouw. Als we straks die 60.000 of misschien zelfs 80.000 woningen ergens kwijt moeten, dan zal dat ook betekenen dat we bij veehouders – die nu bijvoorbeeld dichtbij Natura 2000-gebieden, maar ook vlakbij woonkernen – toch op een bepaalde manier misschien moeten gaan nadenken over uitkopen om ruimte te maken, in ieder geval in de eerste plaats voor natuur en ten tweede dan ook voor woningbouw. Ik vraag dan ook aan de wethouder of in dat overleg met dit samenwerkingsverband aandacht is voor dit onderwerp en of er ook wordt gesproken over die transitie van dierlijke eiwitten naar eiwitgewassen, natuurinclusieve landbouw en voedselbossen in de plaats van die intensieve landbouw die toch ook wel een heel groot deel van onze ruimte inneemt in deze regio. Dan ook een vraag over dat mobiliteitsplan, waar de heer Van Niejenhuis over begon, dat is inderdaad een hele goede ... Wat in die plannen -

00:42:12

Voorzitter: Meneer Hekkema?

00:42:12

De heer Hekkema: Ja.

00:42:13

Voorzitter: Ja, ik wil u even onderbreken. De heer Ram heeft een vraag aan u.

00:42:17

De heer Ram: Ja, een vraag voor de heer Hekkema. Boeren hebben een hoge economische waarde. We zijn als Nederland de tweede exporteur van de wereld, als het gaat om landbouwproducten. Wat vindt u van het belang van de landbouwsector in onze gemeente?

00:42:36

De heer Hekkema: Ja, dank u wel voor de vraag. Ja, als u de stukken heeft gelezen, dan wordt er ook heel veel gesproken over het regionaliseren van de landbouw en kortere ketens. Volgens mij is dat in het kader van klimaatverandering heel goed en heeft het ook goede gevolgen voor het verdienmodel van boeren. Zoals u zegt, inderdaad tweede exporteur, maar de mensen in ons land en de boeren profiteren daar zelf niet heel erg van. Ik denk dus dat uw vraag verkeerd is in dit geval.

00:43:06

Voorzitter: Gaat u maar verder met uw betoog, meneer Hekkema.

00:43:16

De heer Hekkema: Voorzitter, het gevoel dat mij bekwam bij het lezen van deze stukken is dat het heel veel gaat over aantallen woningen en daarmee krijg je ook wel het gevoel dat – vooral bij die bouwstenen van het Deltaplan – de regio als een soort overlooppunt moet gaan fungeren voor de Randstad. Dat zou niet terecht zijn, want ik denk dat onze regio zich ook veel meer kan richten op andere regio's – bijvoorbeeld kijken naar Noordwest-Duitsland – de economische potentie op het gebied van klimaatadaptatie, banen in groene sectoren en onderwijs in plaats van het verhaal wat dit stuk ademt over de economische potentie en topsectoren. Dat wilde ik er ook nog even bij zeggen. Dan tot slot een aantal vragen over het traject. De heer Rustebiel had het daar ook over. Kijk, het gaat over grote ambities die tientallen jaren omspannen. Daarvoor zou het denk ik wel goed zijn, dat we als raad ook een tijdlijn krijgen met op welke momenten wij geïnformeerd worden, over welke criteria we kunnen meepraten en ook hoe wij zicht houden als gemeenteraad op de lobby die de gemeente en het college binnen dit overleg voert. Daarbij dan natuurlijk ook op welke besluitpunten wij in de toekomst als raad invloed kunnen uitoefenen. Dank u wel.

00:44:37

Voorzitter: Fijn, dank u wel. De heer Ram.

00:44:41

De heer Ram: Voorzitter, het zal u misschien niet verbazen, maar wij zijn niet zo enthousiast over deze verstedelijkingsstrategie. Ook de PVV ziet wel dat er meer gebouwd moet worden, maar de ambities vinden wij veel te hoog. Ja, waarom moet Groningen een soort mini-Randstad worden, met alle problemen van dien. Het Deltaplan heeft het over 60.000 woningen en wordt gekoppeld aan een mobiliteitsplan; een soort uitruil. Ja, wij vinden deze gang van zaken oneigenlijk. De vraag is of Den Haag überhaupt naar ons luistert, want het BO MIRT richt zich vooral op de Randstad, omdat daar ook de grootste knelpunten zijn. Daarnaast is er een onderhoudsopgave van 50 miljard in heel Nederland, dus waar halen we het geld vandaan? Wat dat betreft lijkt het Deltaplan ons niet echt heel erg realistisch. De regiovisie heeft staan 35.000 woningen. Wat ons betreft veel te veel. We delen ook niet de visie die het college heeft over de compacte stad. Daarnaast heeft het vele bouwen ook enorme consequenties op het gebied van stikstofuitstoot en CO2. Ook de energietransitie -

00:45:57

Voorzitter: Meneer Ram, u heeft een vraag van mevrouw De Vries.

00:46:00

Mevrouw De Vries: Dank u wel. Ja, het is misschien een voor de hand liggende vraag en deze

wordt ook wel eens vaker gesteld, maar wat wil de PVV dan wel? We hebben veel woningen nodig. Hoe gaan we dat realiseren?

00:46:14

De heer Ram: Daar wilde ik al opkomen in mijn betoog. Er zijn drie grote ontwikkelingen. Je hebt de verkleining van de gezinssamenstelling. Nu, daar kun je niet op sturen. De ouderen blijven langer zelfstandig wonen. Dat is ook een gegeven. Daarnaast hebben we de massa-immigratie. Als je ergens aan de knoppen kan zitten, dan is het bij de massa-immigratie. Wij pleiten voor minder instroom en dat zorgt er ook voor dat je minder moet bouwen en dat verkleint dus ook de -

00:46:45

Voorzitter: Daar wil mevrouw De Vries toch nog eventjes op reageren.

00:46:49

Mevrouw De Vries: U weet dat we hier in de gemeenteraad zitten en niet in de Tweede Kamer. Wij kunnen hier niet sturen op migratie, maar we hebben wel een tekort aan woningen voor Groningers – of die nou via immigratie in Nederland zijn gekomen of hier in Groningen wonen – en die willen graag in een huis wonen, dus vindt u dan niet dat we daarvoor moeten bouwen?

00:47:10

De heer Ram: Zoals ik al zei, wij zien ook wel dat er woningnood is en een overspannen woningmarkt, maar de getallen die hier worden genoemd van 60.000 in het Deltaplan en 35.000 in de regiovisie Groningen-Assen, vinden wij veel te hoog. Dat vinden wij totaal niet realistisch. Een totaal doorgeslagen plan, wat ons betreft, met alle gevolgen van dien. Als je nu kijkt, ik woon zelf in Paddepoel, er is geen parkeerplek meer te vinden op straat. Je ziet het voller en voller worden. Het college gaat tegenwoordig uit van 0,5 parkeerplek per woning. Nou, die hele ontwikkeling is de hele andere kant op. We krijgen veel meer auto's, dus zeker als je dan gaat bouwen voor 35.000 woningen ... Ja, mensen hebben ... en een mobiliteitsplan ... Ja, het gaat echt niet werken.

00:48:07

Voorzitter: Daar wil meneer Van Niejenhuis u toch nog even wat over vragen.

00:48:10

De heer Van Niejenhuis: Ja, ik herken wel wat u zegt. Demografisch heeft u ook helemaal gelijk. Het gaat over geboorte, sterfte en ook migratie. Alleen, we weten ook – dat debat is in de Tweede Kamer de laatste tijd ook regelmatig gevoerd – dat als je het over huisvesting van migranten hebt, het maar over een paar procent gaat. Dat is niet het daadwerkelijke wezenlijke probleem wat hier speelt. We moeten huizen bouwen voor mensen die hier op dit moment wonen en ook de komende tijd worden geboren, zoals mevrouw De Vries zegt. Ten tweede, ik begrijp ook wat u zegt ten aanzien van Paddepoel en de parkeerproblematiek in de stad kennen we ook, maar we hebben het hier over iets van een hele andere orde. Als we zoveel woningen gaan maken, dan gaan we daar toch ook parkeerplekken bij maken. Dan gaan we toch investeren in mobiliteit en in OV. Ik bedoel, dat er nu te veel auto's in Paddepoel zijn en te weinig parkeerplekken, wil toch niet zeggen dat we niet voor de toekomst moeten gaan bouwen? Ik snap niet hoe u dat aan elkaar koppelt.

00:49:03

De heer Ram: Kijk, de gemeente Groningen geeft zelf aan, 0,5 parkeerplek per woning. Dat is het beleid dat is vastgesteld. Als je nu kijkt naar gezinssamenstelling die hebben vaak één tot twee auto's. Als je dat doortrekt met 35.000 woningen, heb je het over 70.000 auto's erbij er. Dat is een logische consequentie. Daar moet je dan parkeerruimte voor hebben en de ruimte is schaars. Dat is het hele probleem. Je moet landbouwgrond opofferen, hoor ik. Nu daar zitten de boeren ook niet om te juichen. Zij hebben ook een bepaald belang. Ik denk dat dat een hele moeilijke opgave wordt, dus ik vind dit plan helemaal niet realistisch.

00:49:43

Voorzitter: Daar wil de heer Van Niejenhuis toch nog even kort op reageren.

00:49:47

De heer Van Niejenhuis: U zegt Nederland is de tweede exporteur in landbouwproducten. Dat zal zo zijn, maar het is toch maar anderhalf procent van ons bbp, dus dat plaatst het misschien ook een klein beetje in perspectief. Zes procent kan je rekenen, als je het heel breed bekijkt en alles erbij betreft. Dat klopt en dan nog is het maar zes procent. Die 0,5 die u noemt, geldt natuurlijk niet overal. Het hangt ervan af wat voor typologie en daar wordt per typologie ook in gespecificeerd en per doelgroep, dus de rekensom dat het gaat om 70.000 parkeerplekken te weinig gaat niet op.

00:50:18

De heer Ram: Nu, ik zie met grote interesse de plannen van de PvdA tegemoet om meer parkeergelegenheid te creëren. De VVD ook, hoor ik.

00:50:29

Voorzitter: Meneer Sietsma, wilt u hier nog weer op doorgaan of kan meneer Ram zijn betoog verder afmaken?

00:50:35

De heer Sietsma: Ik heb een hele andere vraag aan mijnheer Ram. Parkeren interesseert GroenLinks altijd wat minder, zoals u weet. Ik heb een hele andere vraag, want ik hoor u een beetje zeggen, laten we het allemaal niet doen of laten we minder doen, terwijl als ik de voorstellen en de plannen lees, dit gedachten zijn om de welvaart in het noorden te laten toenemen. Hoor ik u nu zeggen: dat boeit mij niet zo, laat het noorden maar op 0,89 van het Europese gemiddelde zitten, terwijl ze in de Randstad aanmerkelijk hoger zitten? Groningen loopt al honderden jaren achteraan vergeleken bij de Randstad. Wilt u dat zo houden?

00:51:22

De heer Ram: Nee, dan heeft u helemaal niet goed geluisterd, meneer Sietsma. Daar klopt helemaal niets van. Wat wij voorstellen is een andere volgorde. Kijk eerst waar je ruimte kan vinden en ga vervolgens kijken wat voor woningbouwopgave daarbij past. Om nu 60.000 woningen te noemen en 35.000 woningen in de regiovisie ... Ja, ik vind dat helemaal niet reëel en ik zie ook niet hoe dit moet worden gehaald. Plus alle gevolgen die je dan ervan hebt, zoals stikstof, CO2 – waar GroenLinks dan zo blij van wordt – dus ja ... Dat was mijn beantwoording, Voorzitter.

00:52:04

Voorzitter: Dat was ook het einde van uw betoog. Ik geef het woord aan mevrouw Moorlag van de ChristenUnie.

00:52:11

Mevrouw Moorlag: Ja bedankt, Voorzitter. We kunnen het heel kort houden. Wij kunnen ons vinden in de meeste keuzen die worden gemaakt in deze verstedelijkingsstrategie. De zorgen zijn al uitgesproken, maar deze zorgen hebben wij ook. Namelijk het stukje infrastructuur dat spannend wordt, terwijl we heel veel geld verwachten vanuit het Rijk voor de woningbouw. We zijn wel benieuwd naar de reactie van het college daarop en de verdere vraagstukken die over mobiliteit voor ons liggen.

00:52:41

Voorzitter: Dank u wel. Ik geef het woord aan de heer Dijk.

00:52:44

De heer Dijk: Dank u wel, Voorzitter. Ja, als ik dan zo een discussie aan het beluisteren ben, dan denk ik, hadden we het nu maar een ministerie van Volkshuisvesting en hadden we nu maar een ministerie van Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Dat was best handig geweest met dit soort ontzettend grote plannen. Goed, daar hebben we nu in deze gemeente Groningen niet zo heel veel aan om daarover te gaan mopperen, maar dan heb ik het toch even gedaan. Voorzitter, in tegenstelling tot tot de PVV is de SP een groot voorstander van woningbouw en flink ook. Er moet flink gebouwd worden om woningnood op te lossen. Laat ik wel helder daarover zijn; woningnood oplossen – en dan ga ik misschien de PVV toch een beetje blij maken – voor Groningers. Niet woningnood oplossen voor de Randstad, maar woningnood oplossen voor Groningers en het noorden. Waarom zeg ik dat nu zo? Dit zeg ik niet per se, omdat de SP-fractie vindt dat er geen Amsterdammer in Groningen zou mogen wonen, maar wat ik ermee probeer te zeggen, is dat wij, als we het hebben over woningbouw het hebben over betaalbare woningen. Dat moet een voorwaarde zijn. Dan moet het niet gaan over een nieuwe Blauwestad of een nieuwe Meerstad -

00:53:57

Voorzitter: Meneer Dijk -

00:53:57

De heer Dijk: Echt gemengde wijken met parkeerplekken -

00:53:59

Voorzitter: Mijnheer Dijk, de heer Van der Laan wil u even interrumpen.

00:54:05

De heer Van der Laan: Ja, Voorzitter, het begrip 'Groningers' intrigeert mij wel, want er zijn natuurlijk ook heel veel Groningers vertrokken, afgelopen decennia. Misschien wel een miljoen met alle nakomelingen erbij en die willen misschien weer graag terug naar Groningen. Is dat ook de definitie 'Groningers' van de SP?

00:54:22

De heer Dijk: Ja, hoor. Volgens mij heeft u me wel begrepen. Voorzitter, dan wat ik bedoelde te zeggen is woningbouw om woningnood op te lossen, dus geen dure grote villawijken of wijken zoals Meerstad en Blauwestad die toch weinig gemengd zijn. Dat is volgens mij niet het ideaal. Dan de Lelylijn. Ja, die had er al moeten liggen.

00:54:44

Voorzitter: Mevrouw De Vries, wil u het woord?

00:54:45

Mevrouw De Vries: Ik wil daar graag een vraag over stellen.

00:54:47

Voorzitter: Gaat uw gang.

00:54:48

Mevrouw De Vries: Dank u wel. Ja, meneer Dijk heeft het over het oplossen van woningnood, dat dat heel belangrijk is en over betaalbare woningen. Daar kunnen we heel ver in meegaan, maar de woningnood is natuurlijk niet alleen maar op het gebied van de betaalbare woningen. Vindt meneer Dijk niet dat we gemengd moeten bouwen; goed moeten kijken waar de vraag is en daarvoor bouwen?

00:55:07

De heer Dijk: Jazeker, maar volgens mij is er geen Deltaplan nodig voor mensen die villa's nodig hebben, dus laten we die even uitsluiten van het Deltaplan en vooral betaalbare bouw voor starters, huurders en mensen die een koopwoning willen hebben, maar niet per se een villa, zoals mevrouw De Vries dat misschien voor ogen heeft. Voorzitter, dan de Lelylijn – sorry, een beetje flauw – Voorzitter, de Lelylijn had er al moeten liggen en volgens mij is iedereen hier er zo ongeveer een voorstander van, dat deze er moet komen, maar als ik dan – ik zit nogal veel in de auto, het spijt me, GroenLinks – naar de Randstad rijdt, dan kom je langs al die verschrikkelijke bedrijventerreinen; die ongeïnspireerde dozen die overal staan. Laten we in ieder geval, dat wil ik aan het college meegeven, als we een Lelylijn gaan bouwen en we hebben het over werkgelegenheid, kunnen we dan alstublieft ons noordelijke landschap niet verkwanselen aan dit soort ontzettend lelijke dozen. Ik noem het bedrijventerrein bij Heerenveen, dat is echt niet om aan te gluren. Dan verder over regionale mobiliteit. GroenLinks en PvdA hadden het daar ook over. Het is inderdaad een beetje vreemd: je bent bijna net zo snel in Amsterdam, als dat je van hier naar Pekela kan komen. Dat is natuurlijk een beetje raar, dus volgens mij moet daar ook veel aandacht voor zijn. Ik hoor heel vaak ook partijen zeggen: ja, dan moeten we ook een verbinding doortrekken naar Duitsland. Ja, nogmaals, ik zit vrij veel in de auto, probeer eens van Groningen naar Twente te komen. Dat zijn onmogelijk wegen via asphalt, maar ook onmogelijke treinverbindingen, dus als we dan toch 30 miljard aan het land gegund hebben via onze aardgasbaten, dan kunnen we denk ik ook wel wat mobiliteit van het noorden naar het oosten van het land eisen of verwachten. Dan democratische controle. Ja, dan komt er zo een Deltaplan. Wat moet je daar dan van vinden als gemeente en wat is je rol en wanneer mag je er iets van vinden? Ondanks dat ik misschien bij dit soort grootste plannen best wel wat vertrouwen heb in dit college, is het voor deze gemeenteraad inderdaad wel prettig, zoals alle andere ook al hebben aangegeven, dat er een soort tijdspad komt wanneer wat besloten wordt en dat we ook misschien minimaal aan de handrem kunnen trekken, als er een stom voorstel komt.

00:57:31

Voorzitter: Dank u wel. Ik kijk nog even rond. De heer Moerkerk van 100% Groningen.

00:57:35

De heer Moerkerk: Dank u wel, Voorzitter. Ja, mijn fractie blijft een beetje moeite houden met die adoratie van die Lelylijn. Die focus hierop in de lobby die is gevoerd, maar is nog niet

afgerond met succes. De Lelylijn brengt misschien een paar honderd mensen per dag heen en weer en dat heeft economisch effect, dat begrijp ik. Het gaat echter zoveel geld kosten, dat we liever focus zouden zien op inzet van middelen in de regionale OV-lijnen, want we denken dat juist daar de kracht in deze regio zit. De eigen kracht, dat we wel als stad groeien, wel bouwen – misschien minder, maar wel bouwen – maar dat we dat heel goed ontsluiten met openbaar vervoer en dat we ons niet met de middelen te veel focussen op die Lelylijn, omdat dat uiteindelijk in onze ogen het grootste verschil niet gaat maken.

00:58:24

Voorzitter: De heer Dijk wil u daar even op bevragen.

00:58:26

De heer Dijk: Ja, voorzitter, ik denk dat ik het best eens kan zijn met de heer Moerkerk, maar het één sluit het ander niet uit, toch? Dat vindt u toch ook?

00:58:33

De heer Moerkerk: Nee, maar ik vrees dat er keuzen gemaakt moeten worden als het gaat om de middelen die vrijkomen en dan zou ik liever in het mobiliteitsplan een koers zien die de regionale OV-structuur versterkt, waardoor het interessant wordt om in deze regio te wonen en waardoor woningen goed ontsloten worden en verbonden worden met de arbeidsgelegenheid in de regio. Het reizen naar het westen zal dan een halfuurtje langer blijven zoals het nu is, maar dat gaat het grote verschil niet maken. Ik kan uit eigen ervaring spreken, want ik reis verdomd vaak heen en weer en ook langs Heerenveen. We bouwen ook in Groningen hele lelijke dozen met Westpoort, dus we moeten dat onszelf ook aantrekken en niet naar Heerenveen kijken.

00:59:10

Voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even rond en volgens mij hebben alle fracties het woord gevoerd. Het woord is aan de wethouder.

00:59:21

De heer Van der Schaaf: Oh, nu doet hij het wel. Super. Ik heb geen muziekje, dat is wel jammer. Ja, alleen voor Hans. Dank u, Voorzitter. Ja, goed inderdaad dat u dit onderwerp verstedelijkingsstrategie ook in relatie met de bouwstenen van het Deltaplan bespreekt. We hebben natuurlijk een paar keer eerder gesproken over die grote plannen die we niet alleen maken als gemeente, maar ook met de regio en met het Rijk. Ik hoorde ook een paar keer zeggen dat jullie behoefte hebben aan een tijdlijn van wanneer komt wat. Ik denk dat het goed is om daar even wat over te zeggen aan het begin, voordat we op de inhoud ingaan. Natuurlijk is voor ons een heel belangrijk document onze eigen visies. Dat is ook het punt, waarop u natuurlijk zelf stuurt en de kaders waar wij als college vervolgens mee aan de slag gaan. Die eigen visies komen er natuurlijk aan en dat werd al even genoemd. Binnenkort de omgevingsvisie, weliswaar eerst in de inspraak maar dan in januari, als het goed is, aan uw raad. Ook de mobiliteitsvisie is al gaande. Deze thema's – de woonvisie hebben we natuurlijk al eerder gehad natuurlijk en groenvisie – zijn bij uitstek de plekken, waar u als raad stuurt op de kaders, waarmee wij aan de slag gaan. Echter, dat is niet voldoende, dat begrijp ik ook, want met die verhalen en de kansen die zich voordoen, gaan wij natuurlijk aan de slag als college met andere overheden om in andere akkoorden onze doelen bij elkaar te brengen. Dan zie je inderdaad wel – daar ben ik het wel mee eens – dat er afgelopen tijd heel veel

verschillende akkoorden en ideeën over elkaar heen hebben gebuiteld. We hebben twee jaar geleden de woondeal gesloten als gemeente Groningen. Daar is deze verstedelijkingsstrategie uit voortgekomen, omdat we zeiden, het is alleen voor de gemeente Groningen, maar dat kun je alleen maar bekijken in regioverband. Intussen is de hele discussie over het Deltaplan er weer tussendoor gekomen en hebben we daar die koppeling weer mee gemaakt, omdat die verstedelijkingsstrategie over een aantal onderwerpen gaat die hele belangrijke bouwstenen zijn voor dat deel van het Deltaplan, wat in onze regio komt. Echter, ook zonder het Deltaplan was die verstedelijkingsstrategie natuurlijk gemaakt. Als je kijkt: wat zijn nu belangrijke momenten die er wat dat betreft er aankomen? Kijk, deze verstedelijkingsstrategie – wat overigens niet alleen iets is van de RGA, maar ook echt samen met het Rijk gemaakt, met BZK in de hoofdrol, dus het is een gezamenlijke verstedelijkingsstrategie van Rijk en regio – moet uiteindelijk gaan landen in zo een verstedelijkingsakkoord, waar ook het BO Leefomgeving en het BO MIRT weer voorbereidingen voor zijn. Ook de bouwstenen voor het Deltaplan worden op dit moment gevalideerd. Waar het sterk van afhankelijk is, wanneer deze stukken ook weer naar buiten komen en ook voor u ter besluitvorming en bespreking geschikt zijn, is helaas wel erg afhankelijk van de voortgang of beter gezegd, het gebrek aan voortgang in Den Haag. Zo een verstedelijkingsakkoord wil je toch het liefst sluiten met een nieuw missionair kabinet. We hadden gehoopt dat we dat ergens in februari... Nee, sorry november konden doen. Ik zei per ongeluk februari, maar dat lijkt zoals het nu lijkt waarschijnlijker. We weten op dit moment niet wat de actuele planning van het Rijk is, dat zult u snappen. Dat geldt ook voor het Deltaplan. Dat heeft wel wat meer onderzoek nodig – dus even los van de kabinetsformatie – dus zijn we daar nu in regioverband ook met diverse wetenschappers en onderzoeksteams dat bod wat erin zit aan het onderzoeken. Ja, is die Lelylijn daadwerkelijk haalbaar, financieel en technisch? Die woningbehoefte – die natuurlijk een beetje grof ingerekend is – is daar plek voor? De verstedelijkingsstrategie vult deze als het ware in voor onze regio, maar dat moet natuurlijk ook voor alle andere onderdelen in Noord-Nederland worden uitgewerkt. Dan komt ook de cruciale vraag aan de orde: is er überhaupt vraag naar die woningen? Je kunt natuurlijk discussiëren, bouw je nu voor de Groningers of bouw je nu voor mensen die vanuit de Randstad hiernaartoe komen? Bouw je voor – dat is voor ons als Groningen wel van belang – al die jonge mensen die hier komen studeren? Stel dat je daar nou eens 10 procent meer van vasthoudt in je regio, dan gaat ook al woningbehoefte enorm omhoog. Er zijn dus allerlei knoppen, waar je in theorie aan zou kunnen draaien om het aantal mensen in de regio te laten toenemen, maar de vraag is wel: is die vraag er wel en is die effectief te maken? Die vragen hangen natuurlijk samen met die Lelylijn zelf. We moeten ons goed beseffen dat het Deltaplan vooral is gekomen om als het ware een bod te maken vanuit de regio, om die Lelylijn mogelijk te maken. Vanuit de ambitie van we willen graag die Lelylijn – daar valt ook nog iets over te zeggen, daar kom ik zo op terug – wat is daar dan voor nodig om dat haalbaar te maken, zowel financieel als dat het gaat om vervoerswaarde. Daar zijn die bouwstenen in het Deltaplan uit naar voren gekomen. Waarom? Dat is denk ik ook wel goed om dat te beseffen en daar werd ook een paar keer over gediscussieerd. De heer Dijk zei, iedereen wil wel die Lelylijn, maar ik hoor toch her en der nog wat twijfels daarover. De keuze, waarom we als regio, zeker regio Groningen, voor die Lelylijn gaan, die gaat verder dan alleen maar snel naar de Randstad. Kijk, als je kijkt naar de ontwikkelingen op vervoersgebied en transportgebied breed in Europa, dan zien we allemaal dat het

netwerk van snelle treinen, wat regio's met elkaar verbindt, ontzettend belangrijk gaat worden en dat dat ook onvermijdelijk het belang van met name het regionale vliegverkeer gaat verdringen en maar goed ook gezien ook de desastreuze effecten van vliegverkeer op het milieu. Dat betekent dat dus echt van cruciaal belang is dat een regio als Groningen-Assen met bijna 500.000 inwoners daar wel een plek in krijgt. Ook om die reden is de Lelylijn, als manier om aansluiting te hebben op het internationale treinnetwerk, van groot belang. Het is echter niet alleen maar dat internationale netwerk, ook het onderliggende regionale OV-netwerk – ook door een aantal van u aangehaald – is van groot belang. We moeten niet een soort fly-over countries gaan creëren in onze regio, waar de snelle trein heel hard langs rijdt en waar wij zelf grote moeite hebben om van A naar B te verplaatsen. Vandaar bijvoorbeeld ook dat de Nedersaksenlijn een essentieel onderdeel is van ons Deltaplan. Het gaat niet alleen over de Lelylaan, het gaat ook over de Nedersaksenlijn, als voorbeeld van hoe ook de regionale OV-verbindingen van groot belang zijn. Als je dan ook meer inzoomt op de regio Groningen-Assen en de verstedelijkingsstrategie, dan nemen we de opmerkingen – en die delen wij ook wel – over het feit dat dit natuurlijk een verstedelijkingsstrategie is die overigens wel degelijk op veel meer ingaat dan alleen woningbouw – het gaat over mobiliteit, het gaat over werken, het gaat over landschap – maar als je eerlijk bent, zou een echte regionale mobiliteitsstrategie – de heer Van Niejenhuis verwees er ook al naar – hier onderdeel van moeten zijn. Nu werken we daar permanent in RGA-verband en mobiliteit is misschien wel de belangrijkste drager van de RGA inhoudelijk – altijd geweest – maar het zou inderdaad – dat nemen we dan ook echt mee van u als raad – een eis moeten zijn die we bij het Rijk op tafel leggen bij dat verstedelijkingsakkoord: leuk dat we afspraken maken over verstedelijking en over woningbouw et cetera, maar dat heeft allemaal niet zoveel zin als we niet ook duidelijke afspraken maken over de mobiliteitsvraagstukken. Dat blijkt ook wel uit deze verstedelijkingsstrategie. Bijvoorbeeld aan de westflank van onze gemeente. Als we daar niet, zowel voor de automobilititeit met het beter stedenbouwkundig inpassen van de westelijke ringweg, als ook voor de OV-verbinding een nieuwe station Suikerzijde, voor elkaar krijgen, dan zullen wij niet in staat zijn om uiteindelijk de grote woningbouwaantallen die we willen in Suikerzijde en De Held – voor een heel groot deel wel – te realiseren op een goede manier. Daar is die schaa sprong in zowel OV-kwaliteit als autobereikbaarheid en ook betere stedenbouwkundige inpassing echt noodzakelijk. Om dat te kunnen betalen kunnen we niet zonder het Rijk. Daaronder zitten natuurlijk allerlei onderliggende vragen rond het wegennet en rond de OV-voorzieningen die misschien meer van regionaal belang zijn en ook daar moeten we, denk ik, inzicht in bieden.

01:07:35

De heer Van der Schaaf: Dat even over de betekenis van die verstedelijkingsstrategie. Ook even naar de aantallen toe, daar zijn ook een paar vragen over gesteld. Kijk, wij hebben op basis van onze woonvisie ook globale aantallen genoemd. Wij denken dat, als het om woningbouwaantallen gaat, de gemeente Groningen zal groeien op basis van de vraag en de ambitie. Kijk, die aantallen die op dit moment zitten in deze verstedelijkingsstrategie zijn voor de hele regio Groningen-Assen zo een 60.000, waarvan verreweg het grootste deel, zo een 35.000, in het gebied van de gemeente Groningen. Op de vraag van: is er ruimte in de verstedelijkingsstrategie voor locaties na 2030, is het antwoord keihard ja, want het moge

duidelijk zijn dat wij om 35.000 woningen te bouwen echt wel wat meer tijd nodig hebben dan tot 2030. Er zit heel veel ruimte in deze plannen en verschillende locaties om ook na 2030 nog flink te bouwen. Als het gaat om de plancapaciteit – die vraag werd ook gesteld – zit je nu op 100 procent of 130 procent? Om onze ambities voor de komende tien jaar te halen, hebben wij als Groningen meer dan 100 procent beschikbaar, ruim 130 procent, dus we kunnen die gewenste buffer organiseren. Wat wij aangegeven – en vandaar ook dat de Deltaplanddiscussie relevant is – is dat wanneer je die volledige plancapaciteit die we in de regio hebben, zou benutten, dat je dan op die aantallen van 60.000 komt. Als je dan ook nog zou zeggen, daar wil ik ook weer een buffer op hebben, dan moet je echt een grotere stap maken. De stelling die wij in dit verhaal zeggen, is: bij een normale ontwikkeling, zoals we die voor ons zien, hebben we genoeg aan die 100 procent. Mocht je nu – dat moet allemaal nog blijken of dat dat klopt – via het Deltaplan een soort schaalprong maken, dan zou je ook de rest van die plancapaciteit kunnen opvullen. Als je kijkt, waar landt dat dan ruimtelijk? Ja, daar biedt die verstedelijkingsstrategie natuurlijk wel inzicht in, want daar staan in principe de locaties in, waarom wij denken dat er ruimte is in onze hele regio voor zo een 60.000 woningen. Het is volstrekt helder, dat als die er allemaal komen, dat we dan ook op het gebied van voorzieningen en natuurlijk mobiliteit, maar ook op het gebied van natuur en landschap nog wel wat uitdagingen hebben. Als je kijkt naar de ontwikkelprincipes die wij in deze verstedelijkingsstrategie hebben genomen – dan zou ik bijna willen zeggen – sluit het bijna één op één aan bij de ambities die wij zelf in de gemeente Groningen, ook op gebied van landschap, leefkwaliteit en bouwen bij OV-verbindingen hebben geformuleerd. In die zin past het verhaal van de regio heel goed op het verhaal dat wij als gemeente tot nu toe hebben gemaakt. Even kijken. Ja, het punt van de nadere besluitvorming heb ik het denk ik al even over gehad. Het verstedelijkingsakkoord, de planning was november, maar het zal later worden. Ik kom er zeker nog bij u op terug. Het Deltaplan zal vervolg krijgen begin volgend jaar. We zullen dat ook nog eventjes netjes in een tijdlijn voor u neerzetten. Dat is een toezegging, maar ook even met de voorbehouden die daarbij horen, gezien het gebrek aan ontwikkelingen in Den Haag. Dan de heer Van der Laan zei, de gemeente heeft eigenlijk geen geld. Dat klopt, we zouden natuurlijk veel meer geld hebben. Het is wel zo dat wij natuurlijk voor een aantal nieuwe wijken, met name Suiker en Stadshavens, meerjarig ook geld gereserveerd hebben in onze meerjarenbegroting. We krijgen ook van het Rijk via de verstedelijkingsafspraken en het woonakkoord echt middelen. De grote uitdaging zit en blijft – dat heb ik net ook genoemd – juist het ministerie van VWS te activeren. Daar zullen we de komende tijd – en dat is lastig, ik denk dat de heer Ram daar op zich terecht een opmerking over maakt dat de spoeling daar wel dun is – voor cruciale opgaven als bijvoorbeeld Station Suiker en de westelijke ringweg echt samen met onze regiopartners voor moeten blijven lobbyen. In de verstedelijkingsstrategie komt ook heel duidelijk naar voren dat dat noodzakelijk is. Ja, dan de heer Hekkema. Hij maakte een opmerking over, is nu zo een thema als de landbouwtransitie, voedselbossen, de vergroening van de omgeving ook onderdeel van die verstedelijkingsstrategie? In de uitgangspunten die wij hebben in de verstedelijkingsstrategie is juist ook die opgave die we hebben voor het landelijk gebied in onze regio vrij duidelijk een leidend uitgangspunt geweest in onze keuzen. In die regiovisie zelf hebben we met bijvoorbeeld het project Groeningen, waar we echt aan de zuidelijke gordel rondom de stad Groningen gezamenlijk werken, ook met natuurorganisaties, om met name die transitie in de landbouw – die veranderingen op het platteland – proberen met

allerlei projecten vorm te geven. Dat heeft dus zeker in regioverband scherpe aandacht. Ja, volgens mij heb ik de meeste punten zo behandeld. Ik ben blij te horen dat u op hoofdlijnen de verstedelijkingsstrategie en de inzet steunt en we hopen zo snel mogelijk hiermee met het Rijk een akkoord te sluiten en we zullen daarvoor zeker met u komen te spreken hierover. Ik meen dat we daar ook al een aantal afspraken over hadden gemaakt. In ieder geval dat we twee keer per jaar over deze ruimtelijke thema's en de lobbystrategie, zowel vanuit verstedelijking als vanuit mobiliteit, met u zullen spreken, zodat u niet alleen maar visies vaststelt maar ook met ons het gesprek aangaat om onze lobbystrategie aan te scherpen en te ondersteunen.

01:12:55

Voorzitter: Mevrouw De Vries, u heeft nog een vraag aan de wethouder.

01:12:58

Mevrouw De Vries: Nog een korte vraag, even in aanvulling op die motie. Ik hoor de wethouder zeggen dat er genoeg ruimte is. Dat is op zich mooi, maar als ik nog even naar de strategie kijk, dan staan de bestaande woningbouwlocaties daar ook heel mooi op het kaartje aangegeven. Dat gaat natuurlijk om 20.000 woningen, want daar hebben we het steeds over. Is er ook echt, want daar vraagt die motie om, concreet in kaart gebracht, welke locaties geschikt zijn voor woningbouw na 2030?

01:13:21

De heer Van der Schaaf: Als je bijvoorbeeld een locatie als Suikerzijde neemt, daar zijn we ook na 2030 nog wel even mee bezig om die helemaal vol te bouwen. Meerstad, daar is zelfs een grondexploitatie tot 2049. Met de grotere ontwikkellocaties die we nu hebben of die we binnenkort in ontwikkeling gaan nemen, zoals De Held III, Stadshavens en Suikerzijde – Meerstad loopt al een tijdje – plus allerlei inbreidingslocaties die er altijd zijn, transformatielocaties en bedrijfsterreinen zien wij – en dat hebben we in kaart gebracht in het kader van de verstedelijkingsstrategie – ruimte voor zo een 35.000 woningen in de gemeente Groningen. Als u zegt, hebben we nu plotseling een nieuw weiland, dat we intekenen? Nee, want wij maken heel duidelijk de keuze om bestaande locaties, transformatielocaties dan wel reeds bestaande uitbreidingen zoals De Held III en Meerstad, vol te bouwen en tegelijkertijd ook in de bestaande stad via transformatie ruimte te maken en wij denken dat er ruimte is voor 35.000 woningen. Als die allemaal gebouwd zijn, dan zal er misschien een moment moeten komen – of iets eerder natuurlijk – voor nog meer locaties, maar wij moeten ook oppassen dat we niet te ver vooruitplannen, want er zal nog wel heel wat veranderen de komende jaren.

01:14:36

Voorzitter: Ik kijk even rond. Ik denk dat de wethouder voldoende antwoord heeft gegeven op de opmerkingen en de vragen die zijn geplaatst. Dan sluit ik daarmee de -

01:14:49

De heer Van Niejenhuis: Voorzitter?

01:14:49

Voorzitter: De heer Van Niejenhuis.

01:14:51

De heer Van Nijenhuis: Ik heb toch het gevoel dat ik misschien hiervoor een motie wil gaan indienen en het daarmee wil agenderen voor de raadsbespreking in oktober.

01:15:03

Voorzitter: Dat lijkt me een fantastisch plan. Dat gaan we zien. Wel handig om dat even te delen dan met de collega's -

01:15:11

De heer Van Nijenhuis: Ik heb de motie al klaar en zal het zo rondsturen.

01:15:17

Voorzitter: De bespreking van de motie gaat naar de volgende raadsvergadering. Dan sluit ik hiermee deze bijeenkomst en wens ik iedereen wel thuis.